

Posudek školitele

Doktorand: Mgr. Marcela H e j s k o v á

Obor studia: Filologie – románské literatury(specializace: španělská literatura)

Forma: kombinované

Zahájení studia: 1999/2000

Školitel: Doc.PhDr. Josef Forbelský

Školící pracoviště: ÚRS FF UK

Disertace: Ramón Gómez de la Serna, spisovatel modernizující španělský román 20. století

Rozsah: 179 s.

Datum odevzdání: 31. 3. 2007

Mgr.Marcela Hejsková (28.3.1969) vystudovala v letech 1990-1995 obor španělština na FF UK v Praze.Od 1. října 1999 byla přijata do kombinované formy doktorského studia. Uzavřela je státní doktorskou zkouškou v září roku 2006. Před vstupem do doktorského studia, po magisterském studiu, spolupracovala na knize Španělská literatura 20. století (Praha 1999) jako autorka bibliografie překladů a spoluautorka chronologických kulturně-kontextových tabulek. Jako odborná asistentka na katedře románských jazyků Vysoké školy ekonomické v Praze, kde dodnes působí, se publikačně věnovala tématům španělské klasické i soudobé literatury(Cizí jazyky, Boletín de APE, Literární noviny). Od r.2004 je na Fakultě mezinárodních vztahů VŠE garantem a vyučujícím nově akreditovaných přednášek Kulturní dějiny Španělska 20. století a Kulturní dějiny Latinské Ameriky 20. století. S přednáškami vystoupila na řadě konferencí a seminářů, mimo jiné na Instituto Tecnológico de Zacatepec, ve státě Morelos, v Mexiku. Jako učitelská stipendistka pobývala na univerzitě v Santiago de Compostela (Španělsko) a v Perugii (Itálie).

Na podzim roku 2003 se zapojila do mezinárodního projektu „Comunicación Intercultural en las Relaciones Económicas Internacionales 2003-2006, s aplikací „Estudios Ibéricos y Latinoamericanos“ (grant EU, s účastí Universidad de Granada, Österreichisches Lateinamerika-Institut ve Vídni, VŠE v Praze a Ekonomická univerzita v Bratislavě, program Socrates a Erasmus). V této souvislosti v květnu r. 2005 jako hostující profesorka pronesla řadu přednášek na Universidad de Granada,.

Pro vlastní doktorandské studium bylo závažné badatelské stipendium, které v dubnu až červenci 2003 Mgr. Hejsková získala od španělského Ministerstva zahraničních věcí na Universidad Complutense v Madridu. Měla tím příležitost konzultovat problematiku své doktorské práce se zahraničními odborníky zaměřenými na dílo R. Gómeze de la Serny, m. j. s Franciskem Gutiérrezem Carbajem (UNED) a Rafelem Cabañasem Alamánem (Saint Louis University) a Juanem Carlosem Albertem, vydavatelem Boletín RAMÓN).

Předkládaná disertační práce je věnována španělskému spisovateli, jehož prozatérské dílo dosáhlo takového rozsahu a osobitosti, že bylo označeno za projev svébytného „ismu“ (ramonismu), za prozatérskou výplň odpovídající ve španělských poměrech první polovině 20. století výbojům evropské avantgardy. V rámci české hispanistiky doktorandka měla cestu k tomuto literárnímu zjevu již otevřenou pozorností, která mu byla v roce 1926 věnována překladem prózy Zázračný lékař. V českém prostředí byla originalita tohoto Španěla zachycena v témž staroříšském překladatelském centru, kde o tři roky později vyšla česky Kafkova Proměna. Otázka, proč doktorandka zaměřila důkladnější hispanistickou analýzu na románovou tvorbu Ramóna Gómeze de la Serny po tolika desetiletích, během nichž ohlas na tento druh literárního projevu zdánlivě odplýval, je zodpovězena tím, že Sernova románová próza, vznikající v 20. a 30. letech, prvotně sledovala estetické účinky a na jejich vyvolávání především byla zaměřená. Její obnovitelská povaha zdaleka nebyla překonána pozdějším vývojem španělské románové tvorby, pouze do určité míry odsunuta ideologizujícím realismem minulého století. Originální experimentální charakter Sernových románů nebyl překryt ani pozdějšími tendencemi, které také spoléhaly na experimenty, avšak nacházely své podněty spíše v oblasti moderní lingvistiky. Naproti tomu doktorandka zjišťovala, že díla Ramóna Gómeze de la Serny se v oblasti románového žánru jeví jako už v době svého zrodu koncepčně velice předjímavá vůči povaze moderní kultury.

Mgr. M. Hejsková v průběhu vlastního hispanistického studia a své učitelské přednáškové praxe osvědčila smysl pro souběžný pohled na literární a výtvarný umělecký projev. To prospěšně usměrnilo její hlubší zájem o španělskou tvůrčí atmosféru v první polovině minulého století. Zaujal ji originální souběh románové prózy Gómeze de la Serny s experimentováním ve výtvarné sféře, a to s tradicí výtvarných ismů, např. futurismu, kubismu. Hlavně však vyvolalo její pozornost přimknutí se Gómeze de la Serny k ranému údobí umělecké kinematografie. Tato okolnost jí nastolila témata práce, jimiž je rozbor výstavby a postav románů Cinelandia (1923) a Torero Caracho (1926). Na rozdíl od analytiků, kteří ve Španělsku anebo v zahraničí obnovili zájem o „výstředního“ madridského

spisovatele a o jeho prózu, ale kteří to učinili tak, aby jejich kriteria byla nyní ve značném protikladu vůči sociologizujícím tendencím předchozí literární kritiky, takže volili například psychoanalytickou výkladovou metodu, doktorandka měla na zřeteli, že románová tvorba Gómeze de la Serny není naprostým popřením dosavadních tradic (španělského kostumbrismu a expresionismu), nýbrž že jejich odkaz – třebaš uplatňováním principu „přirozenosti nevěrohodného a svévolného“ v skladbě románového děje a postav - radikálně posouvá na hranici moderní a následující (postmoderní) doby. A především doktorandka doložila, jakou měrou je tato próza vytvářena v soutěživém susedství s nově vznikajícími druhy vizuálního působení na příjemce uměleckého sdělení. Doktorandka se tedy obírala španělskou prózou, která svou formou, překonávající tradiční realismus zgroteskněním, zpochybněním zažitých a očekávaných obrazů, narušováním a rozkladem předobrazů předjímá, aniž opouští rámec evropského humanismu (v Čechách bychom řekli „čapkovskou polohu“), kulturně diskontinuitní, rozvolněnou realitu naší doby, omezující se leckdy na vtíravou, svévolně emancipovanou a ve svém obsahu depersonalizovanou počítkovost.

Předkládaná práce rozšiřuje poznání nedoceňovaných stránek španělské literatury první poloviny 20. století, a to především poukazem na simultánnost jejích projevů v románové tvorbě Ramóna Gómeze de la Serny z 20. let a v nástupu moderního výtvarného a kinematografického umění. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 27. března 2007

Doc.PhDr. Josef Forbelský

